

Súd: Okresný súd Košice II
Spisová značka: 44C/4/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7219200747
Dátum vydania rozhodnutia: 04. 05. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Alžbeta Beňáková
ECLI: ECLI:SK:OSKE2:2020:7219200747.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Košice II sudkyňou JUDr. Alžbetou Beňákovou, v spore žalobcu: Ing. B. B., K.. XX.XX.XXXX, O. Q. XX, S.H., proti žalovanému: Mesto Košice, Tr. SNP 48/A, 040 11 Košice, o zaplatenie 3.678,73 € s príslušenstvom, takto

rozhodol:

I. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 3.678,73 € s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 604,19 € od 18.5.2019 do zaplatenia, zo sumy 654,54 € od 28.2.2020 do zaplatenia, zo sumy 1.161,60 € od 18.5.2019 do zaplatenia a zo sumy 1.258,40 € od 28.2.2020 do zaplatenia, a to všetko do 3 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti tohto rozsudku.

II. V prevyšujúcom rozsahu žalobu z a m i e t a .

III. Žalobca m á n á r o k na náhradu trov konania proti žalovanému v plnom rozsahu, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobca sa žalobou doručенou súdu dňa 28.1.2019, v znení úpravy zo dňa 29.1.2019, zmenenou uznesením č. k. 44C/4/2019-72 zo dňa 25.3.2020 domáhal, aby súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 3.678,73 € za obdobie od 28.1.2018 do 27.2.2020 s úrokom z omeškania 5% ročne zo sumy 604,19 € od 28.1.2019 do zaplatenia, zo sumy 654,54 € od 28.2.2020 do zaplatenia, zo sumy 1.161,60 € od 28.1.2019 do zaplatenia a zo sumy 1.258,40 € od 28.2.2020 do zaplatenia a náhrady trov konania titulom náhrady za zriadenie zákonného vecného bremena v prospech žalovaného na pozemku žalobcu.

2. Žalobu odôvodnil tým, že žalovaný je vlastníkom stavieb Pozemné komunikácie na U. T. B. S. U. K. Q. T. B. S., ktoré sú postavené aj na pozemkoch v spoluvlastníctve žalobcu. Sporným medzi stranami sporu je, či vôbec vlastníkom pozemných komunikácií má platiť nejakú náhradu za užívanie pozemkov, keďže zákonom č. 66/2009 Z.z., ust. § 4, vzniklo vlastníkovi týchto komunikácií právo zodpovedajúce vecnému bremenu, ktorého obsahom je aj držba a užívanie pozemkov.

3. Žalobca je spoluvlastníkom nehnuteľností zapísaných na LV č. XXXXX, LV č. XXX a LV č. XXXX, špecifikované v žalobe, v rozsahu jeho spoluvlastníckeho podielu. Listom zo dňa 26.5.2017 zaslal žalovanému návrh na uzavretie dohody, ktorý žalovaný neakceptoval. Ďalej poukázal na právoplatný rozsudok, týkajúci sa pozemnej komunikácie na U. T. B. S., sp. zn. 11Co/204/2016 zo dňa 12.4.2017, ktorým Krajský súd v Košiciach potvrdil rozsudok Okresného súdu Košice II, sp. zn. 42C/184/2015 a to, že odporca je povinný zaplatiť náhradu vo výške obvyklého nájomného, čo žalovaný splnil. Vo vzťahu k pozemnej komunikácii na Q. T., Krajský súd v Košiciach rozsudkom sp. zn. 1Co/87/2018 zo dňa 31.12.2018 potvrdil rozsudok Okresného súdu Košice II sp. zn. 24C/518/2015 zo dňa 21.11.2017. Žaloba

nadväzuje na predchádzajúce obdobie. Pri výške finančnej náhrady vychádzal z hodnoty 3,523 €/m² ročne vo vzťahu k pozemnej komunikácii na Alejovej ulici s poukazom na znalecký posudok č. 65/2014, ktorý bol základom pre priznanie nároku v konaní sp. zn. 42C/184/2015 a z hodnoty 3,245 €/m² ročne vo vzťahu k pozemnej komunikácii na Q. T. za obdobie od 28.1.2018 do 28.2.2020, pričom vychádzal zo znaleckého posudku č. 122/2014, ktorý bol základom pre určenie nároku v konaní sp. zn. 24C/518/2015.

4. Žalovaný vo vyjadrení k žalobe zo dňa 29.5.2019 uviedol, že nepopiera, že na pozemkoch žalobcu sa nachádzajú pozemné komunikácie v jeho vlastníctve. Do pozornosti súdu dal ust. § 4 zákona č. 66/2009 Z.z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 66/2009 Z. z.“). Žalovaný poukázal na skutočnosť, že ak nemá vlastníak stavby ku dňu účinnosti zákona k pozemku pod stavbou zmluvne dohodnuté iné právo, vzniká vo verejnom záujme k pozemku pod stavbou užívanému vlastníkom stavby dňom účinnosti zákona v prospech vlastníka stavby právo zodpovedajúce vecnému bremenu, ktorého obsahom je držba a užívanie pozemku pod stavbou, vrátane práva uskutočniť stavbu alebo zmenu stavby, ak ide o stavbu povolenú podľa platných právnych predpisov, ktorá prešla z vlastníctva štátu na obec alebo vyšší územný celok. K pozemkom, ktoré sú vo vlastníctve žalobcu vzniklo zo zákona vecné bremeno v prospech žalovaného. Zákon pritom nestanovuje, že za vecné bremeno zriadené v zmysle § 4 zákona č. 66/2009 Z. z. patrí náhrada.

5. Podľa dôvodovej správy ku § 4 zákona č. 66/2009 Z. z. sa ako spôsob riešenia vzťahov k neusporiadaným pozemkom navrhuje zriadenie vecného bremena podľa ustanovení § 151 n) a nasl. zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), pričom vecné bremeno nezakladá vlastnícke právo k pozemkom a nie je definitívnym riešením. Z uvedeného vyplýva, že prípadnú odplatnosť vecného bremena je potrebné odvodiť z právnej úpravy, ktorú ustanovuje OZ. Ustanovenia OZ upravujúce inštitút vecného bremena neurčujú, že so zriadením vecného bremena a jeho trvaním je spojená povinnosť oprávneného z vecného bremena poskytnúť povinnému nejakú náhradu. Vychádzajúc zo súkromnoprávnej úpravy vecných bremien tak možno konštatovať, že so zriadením vecného bremena nie je nerozlučne spätá povinnosť poskytnúť náhradu.

6. K záveru o povinnosti žalovaného poskytnúť náhradu za zákonom zriadené vecné bremeno nemožno dospieť ani s odvolaním sa na ustanovenia čl. 20 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky. Z predmetných ustanovení vyplýva, že Ústava SR zaručuje všetkým vlastníkom rovnaký zákonný obsah a ochranu vlastníckeho práva, z čoho vyplýva, že vlastnícke právo nie je v slovenskom právnom poriadku upravené ako právo absolútne neobmedzené, ale predpokladá sa, že zákonodarca v rámci svojej legislatívnej právomoci stanoví obsah vlastníckeho práva. V tejto súvislosti žalovaný poukazuje na to, že ustanovenie § 4 zákona č. 66/2009 Z.z. nie je ničím iným ako zákonným vymedzením obsahu vlastníckeho práva k pozemkom zastavaným stavbami, ktorých výpočet je uvedený v zákone.

7. Posúdenie toho, či takéto vymedzenie spĺňa ústavné kritériá kladené na zákonodarcu pri tvorbe právnych predpisov nepatrí do kompetencie všeobecných súdov, a tieto nemôžu zaväzovať oprávnené subjekty na náhradu za zákonom zriadené vecné bremeno len z toho dôvodu, že jej neposkytnutie by bolo v rozpore s ústavou. Uvedené nie je možné preklenúť ani s odvolaním sa na ústavne konformný výklad v záujme rešpektovania čl. 152 ods. 4 Ústavy SR. Nesprávnym by bol aj názor, že uvedeným zákonom došlo k nútenému obmedzeniu vlastníckeho práva v zmysle čl. 20 ods. 4 Ústavy SR, pretože k nútenému obmedzeniu vlastníckeho práva môže dôjsť len v rámci jeho zákonom stanoveného obsahu. To, že sa nemôže jednať o nútené obmedzenie vlastníckeho práva je zrejmé aj zo znenia čl. 20 ods. 4 Ústavy SR, podľa ktorého „vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za primeranú náhradu“. Slovám „zo zákona“ a „zákonom“ nie je možné pripisovať rovnaký význam, keďže aj samotná Ústava SR tieto pojmy striktné rozlišuje (čl. 13 ods. 1 a čl. 59 ods. 2 Ústavy SR). Právne následky zákona č. 66/2009 Z.z. nemožno považovať za nútené obmedzenie vlastníckeho práva ani podľa § 128 ods. 2 OZ, ktoré nie je ničím iným ako premietnutím čl. 20 ods. 4 Ústavy SR do civilného kódexu a z toho dôvodu nie je možné predpokladom núteného obmedzenia vlastníckeho práva podľa OZ prikladať iný význam ako predpokladom obsiahnutým v ústavnej norme. V žiadnom prípade sa nejedná o nútené obmedzenie vlastníckeho práva, ale o úpravu zákonných medzí základného práva vlastníť majetok, tak ako to predpokladá aj čl. 13 ods. 2 Ústavy SR.

8. Záverom uviedol, že síce neuznáva nárok žalobcu na finančnú náhradu za držbu a užívanie predmetných pozemkov, no v prípade, ak by súd rozhodol o existencii daného nároku, jeho vyššie

uvedenú výšku uplatňovanú žalobcom by žalovaný ďalej nerozporoval. Z uvedených dôvodov navrhol súdu, aby žalobu zamietol a nesúhlasil s rozhodnutím vo veci bez nariadenia pojednávania.

9. K vyjadreniu žalovaného sa vyjadril žalobca v podaní zo dňa 12.8.2019 v ktorom poukázal na 23 rozhodnutí košických súdov týkajúcich sa pozemkov pod cestami v Košiciach, kde bol účastníkom konania ako žalobca a Mesto Košice ako žalovaný, ktorými bolo rozhodnuté, že za vecné bremeno podľa § 4 zákona č. 66/2009 Z.z. patrí finančná náhrada vo výške nájomného. Uviedol, že pozemky pod cestami zdedil. Vychádzajúc z nálezů Ústavného súdu SR PL. ÚS 42/2015, bod 52, ktorý citoval, uviedol, že Ústavný súd tvrdí, že zákonom č. 66/2009 Z.z., ust. § 4 bolo zriadené vecné bremeno, ale žiadnym spôsobom nerieši náhradu, ale žalovaný tvrdí, že toto vecné bremeno je stanovením medzi vlastníckeho práva, za ktoré žiadna náhrada nepatrí. Súhlasil s rozhodnutím vo veci bez nariadenia pojednávania.

10. Žalovaný sa už ďalej nevyjadril.

11. Uznesením č. k. 44C/4/2019- 72 zo dňa 25.3.2020 súd pripustil rozšírenie podanej žaloby o žalované obdobie od 28.1.2019 do 27.2.2020 v sume 1.912,94 € s úrokom z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 654,54 € od 28.2.2020 do zaplataenia a zo sumy 1.258,40 € od 28.2.2020 do zaplataenia.

12. Na prejednanie veci súd nariadil pojednávanie dňa 4.5.2020, na ktorom sa zúčastnili sporové strany. Žalobca na pojednávani zotrval na podanej žalobe a navrhol, aby súd rozhodol v zmysle zmeny petitu žaloby. Medzi stranami nie je sporné, že na pozemkoch, ktoré sú v jeho vlastníctve, sa nachádzajú komunikácie vo vlastníctve žalovaného.

13. Žalovaný zotrval na vyjadreniach, ktoré sú obsahom spisu a naďalej zotrval na rozpore, čo sa týka základu nároku, v prípade, ak súd uzná, že základ nároku je daný, tak výšku nároku nerozporoval.

14. V rámci záverečnej reči strany sporu nechceli nič viac uviesť a nemali ďalšie návrhy na vykonanie dokazovania.

15. Súd vykonal dokazovanie na základe predložených listinných dôkazov, ktoré sú obsahom spisu, najmä LV č. XXXXX, č. XXX, č. XXXX, znaleckým posudkom č. 65/2014 a č. 122/2014, rozsudkami Okresného súdu Košice II č.k. 42C/184/2015-85 zo dňa 11.1.2016 a č.k. 24C/518/2015-115 zo dňa 21.11.2017, ktoré korešpondujú s pripojenými spismi tunajšieho súdu sp. zn. 42C/184/2015 a sp. zn. 24C/518/2015 a zistil tento skutkový stav:

16. Žalobca je spoluvlastníkom nehnuteľností nachádzajúcich sa v k. ú. X. Q., Obec: S. - X., Okres: S. H., zapísaných na LV č. XXXXX, ako parcely registra „E“ č. XXXX- orná pôda o výmere 1029 m², spoluvlastnícky podiel 1/6 z celku, v k. ú. Q., Obec: S.- Q., Okres: S. H., parcela registra „E“ č. XXXX/XXX- trvalý trávnatý porast o výmere 1336 m² v podiele 23/120 z celku a zapísaných na LV č. XXXX ako parcely registra „E“ č. XXXX- trvalý trávnatý porast o výmere 782 m² v podiele 2/10 z celku. Predmetné nehnuteľnosti užíva žalovaný, nakoľko sa na tomto pozemku nachádza pozemná komunikácia na U. T. B. S.H. a na Q. T. v Košiciach, ktoré sú vo vlastníctve žalovaného. Predmetom konania bol nárok žalobcu na finančnú náhradu za obmedzenie jeho vlastníckeho práva (držbu a užívanie) k uvedeným pozemkom, ktoré vzniklo účinnosťou zákona č. 66/2009 Z.z. Žalobca požaduje náhradu za zriadenie vecného bremena za obdobie od 28.1.2018 do 27.2.2020 celkovo v sume 3.678,73 € vrátane príslušenstva.

17. Znaleckým posudkom č. 65/2014 vypracovaným znalcom Ing. arch. Alexandrom Lutterom zo dňa 29.7.2014, bola určená cena nájomného za pozemky, na ktorých sa nachádza pozemná komunikácia na U. T. (ktorých spoluvlastníkom je žalobca) vo vlastníctve žalovaného vo výške 3,523 €/m² za rok.

18. Znaleckým posudkom č. 122/2014 vypracovaným znalcom Ing. arch. Alexandrom Lutterom zo dňa 29.11.2014, bola určená cena nájomného za pozemky, na ktorých sa nachádza pozemná komunikácia na Q. T. (ktorých spoluvlastníkom je žalobca) vo vlastníctve žalovaného vo výške 3,245 €/m² za rok.

19. Rozsudkom Okresného súdu Košice č.k. 42C/184/2015-85 zo dňa 11.1.2016, ktorý je súčasťou pripojeného spisu sp. zn. 42C/184/2015 bola žalobcovi priznaná finančná náhrada za užívanie pozemkov vo vlastníctve žalobcu na U. T. žalovaným za obdobie od 19.7.2014 do 18.10.2015 vo výške

755,24 € s úrokom z omeškania vo výške 5% ročne od 19.10.2015 do zaplatenia, ktorý bol potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č.k. 11Co/204/2016-136 zo dňa 12.4.2017.

20. Rozsudkom Okresného súd Košice č.k. 24C/518/2015-115 zo dňa 21.11.2017, ktorý je súčasťou pripojeného spisu sp. zn. 24C/518/2015 bola žalobcovi priznaná finančná náhrada za užívanie pozemkov vo vlastníctve žalobcu na Q. T. žalovaným za obdobie od 28.11.2014 do 27.11.2015 vo výške 1.161,60 € s 5,05% ročným úrokom z omeškania od 28.11.2015 do zaplatenia, ktorý bol potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č.k. 1Co/87/2018- 153 zo dňa 31.10.2018.

21. Zistený skutkový stav súd posúdil podľa týchto ustanovení zákona:

22. Podľa § 1 zákona č. 66/2009 Z.z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 66/2009 Z.z.“), tento zákon upravuje usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemkom pod stavbami vo vlastníctve obce alebo vyššieho územného celku, ktoré prešli do vlastníctva obce alebo vyššieho územného celku podľa osobitných predpisov, vrátane príľahlej plochy, ktorá svojim umiestnením a využitím tvorí neoddeliteľný celok so stavbou (ďalej len „pozemok pod stavbou“).

23. Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z., obec alebo vyšší územný celok, ktorý sa stal podľa osobitných predpisov vlastníkom stavby prechodom z vlastníctva štátu bez majetkovoprávneho usporiadania vlastníctva k pozemkom (ďalej len „vlastník stavby“), môže poskytnúť zámennou zmluvou vlastníkovi pozemku pod stavbou náhradný pozemok, ktorý je v jeho vlastníctve. Náhradný pozemok v primeranej výmere, bonite a rovnakého druhu, ako bol pôvodne pozemok pred zastavaním, poskytne vlastník stavby v tom istom katastrálnom území. Ak územie obce tvorí viac katastrálnych území, náhradný pozemok sa poskytne v rámci územia obce.

24. Podľa § 2 ods. 2 zákona č. 66/2009 Z.z., ak sa neuplatní postup podľa odseku 1, usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemku pod stavbou sa vykoná v konaní o nariadení pozemkových úprav podľa osobitného predpisu.

25. Podľa § 3 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z., konanie o nariadení pozemkových úprav z dôvodu usporiadania vlastníckych vzťahov k pozemku pod stavbou podľa tohto zákona sa začína na žiadosť vlastníka stavby. Pri usporiadaní vlastníckych vzťahov k pozemkom podľa tohto zákona sa prihliada na potreby vlastníka stavby.

26. Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z., ak nemá vlastník stavby ku dňu účinnosti tohto zákona k pozemku pod stavbou zmluvne dohodnuté iné právo, vzniká vo verejnom záujme k pozemku pod stavbou užívanému vlastníkom stavby dňom účinnosti tohto zákona v prospech vlastníka stavby právo zodpovedajúce vecnému bremenu, ktorého obsahom je držba a užívanie pozemku pod stavbou, vrátane práva uskutočniť stavbu alebo zmenu stavby, ak ide o stavbu povolenú podľa platných právnych predpisov, ktorá prešla z vlastníctva štátu na obec alebo vyšší územný celok. Podkladom na vykonanie záznamu o vzniku vecného bremena v katastri nehnuteľností je súpis nehnuteľností, ku ktorým vzniklo v prospech vlastníka stavby právo zodpovedajúce vecnému bremenu.

27. Podľa § 4 ods. 2 zákona č. 66/2009 Z.z., vlastník pozemku pod stavbou je povinný strpieť výkon práva zodpovedajúceho vecnému bremenu do vykonania pozemkových úprav v príslušnom katastrálnom území.

28. Podľa § 151n ods. 1 Občianskeho zákonníka, vecné bremená obmedzujú vlastníka nehnuteľnej veci v prospech niekoho iného tak, že je povinný niečo strpieť, niečoho sa zdržať alebo niečo konať. Práva zodpovedajúce vecným bremenám sú spojené buď s vlastníctvom určitej nehnuteľnosti, alebo patria určitej osobe.

29. Podľa § 151o OZ, vecné bremená vznikajú písomnou zmluvou, na základe závetu v spojení s výsledkami konania o dedičstve, schválenou dohodou dedičov, rozhodnutím príslušného orgánu alebo zo zákona. Právo zodpovedajúce vecnému bremenu možno nadobudnúť tiež výkonom práva (vydržaním); ustanovenia § 134 tu platia obdobne. Na nadobudnutie práva zodpovedajúceho vecným

bremenám je potrebný vklad do katastra nehnuteľností. Zmluvou môže zriadiť vecné bremeno vlastník nehnuteľnosti, pokiaľ osobitný zákon nedáva toto právo aj ďalším osobám. Ak nie je vlastník stavby zároveň vlastníkom príľahlého pozemku a prístup vlastníka k stavbe nemožno zabezpečiť inak, súd môže na návrh vlastníka stavby zriadiť vecné bremeno v prospech vlastníka stavby spočívajúce v práve cesty cez príľahlý pozemok.

30. Podľa § 128 ods. 2 Občianskeho zákonníka, vo verejnom záujme možno vec vyvlastniť alebo vlastnícke právo obmedziť, ak účel nemožno dosiahnuť inak, a to len na základe zákona, len na tento účel a za náhradu.

31. Podľa čl. 20 ods. 1 vety druhej Ústavy Slovenskej republiky, vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu.

32. Podľa čl. 20 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za primeranú náhradu.

33. Medzi stranami sporu nebol sporný skutkový stav ohľadne vlastníctva nehnuteľností žalobcu, jej výmery a skutočnosti, že je na nich umiestnená stavba - pozemná komunikácia, ktorá prešla do vlastníctva žalovaného podľa zákona č. 138/1991 Z.z. o majetku obcí. Spornou nebola vzhľadom na neexistenciu zmluvného vzťahu (zmluvy o nájme) medzi žalobcom a žalovaným, ktorý by ho oprávňoval tieto nehnuteľnosti užívať ani skutočnosť, že dňom 1.7.2009 v súlade s § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z. vzniklo k predmetnému pozemku v prospech žalovaného právo zodpovedajúce vecnému bremenu, obsahom ktorého je držba a užívanie pozemku pod stavbou žalovaným. Žalobcovi účinnosťou tohto zákona vznikol nárok (§ 2 ods. 1 zákona), aby mu žalovaný zámennou zmluvou poskytol náhradný pozemok v jeho vlastníctve, pričom do podania žaloby nedošlo k uplatneniu tohto postupu, resp. postupu predpokladaného ust. § 2 ods. 2 zákona.

34. Sporným bolo posúdenie okolnosti, či vzhľadom na právnu úpravu vo vyššie citovanom zákone patrí žalobcovi náhrada za zákonom zriadené vecné bremeno v prospech žalovaného. Nespornou bola výška finančnej náhrady. Súd dospel k záveru, že nárok žalobcu v súvislosti s vecným bremenom zriadeným a upraveným zákonom č. 66/2009 Z.z., z ktorého je žalovaný oprávnený držať a užívať nehnuteľnosť vo vlastníctve žalobcu a tento je povinný toto obmedzenie svojho vlastníckeho práva strpieť, je dôvodný a žalobcovi patrí náhrada za toto vecné bremeno.

35. Súd je tohto názoru, že fakticky bez ohľadu na cieľ sledovaný zákonodarcom, resp. spôsob akým vznik týchto vecných bremien upravil, teda ich zriadil zákonom, nie je možné opomenúť a predovšetkým neprihliadnuť na dôsledok, aký takáto úprava vyvolala u vlastníka nehnuteľnosti ako osoby z takéhoto vecného bremena povinnej. Nespochybniteľne ho v konečnom dôsledku obmedzuje, prípadne úplne vylučuje z užívania nehnuteľnosti, keďže ju nemôže držať, užívať a nakladať a s týmto obmedzením, ktoré je v jeho neprospech, nie je spojená žiadna náprava a ani možnosť tento stav zmierniť. Uvedená skutočnosť nastala tak, ako to vyplýva z povahy zákonných vecných bremien, bez jeho súhlasu a jej riešenie je ponechané výlučne na vôli subjektu z tohto vecného bremena oprávneného.

36. Článok 20 ods. 4 Ústavy je premietnutý do § 128 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého vlastnícke právo možno vyvlastniť alebo obmedziť, ak účel nemožno dosiahnuť inak, len na základe zákona, len na tento účel a za náhradu. Ako bolo uvedené vyššie, takto zriadené zákonné vecné bremeno sa riadi okrem § 151n a nasl. Občianskeho zákonníka aj úpravou § 128 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Jediným ústavne akceptovateľným riešením je poskytnutie takého výkladu obmedzenia vlastníckeho práva vykonaného práve zákonom č. 66/2009 Z.z. tak, aby bola zabezpečená ochrana vlastníckeho práva, teda poskytnutie primeranej náhrady za užívanie nehnuteľnosti žalovaného realizáciou vecného bremena zriadeného zákonom, kým vzťah medzi oprávneným a povinným z tohto vecného bremena nebude vyriešený spôsobom a postupom ním predpokladaným. Uvedené konštatoval aj Krajský súd v Košiciach v rozsudku z 12.11.2014 č. k. 1Co/312/2013-166, pričom táto povinnosť všeobecných súdov vyplýva z ním citovaných právnych nálezov Ústavného súdu SR PL.ÚS 19/09, I.ÚS 23/01, III.ÚS 328/05, III.ÚS 117/06.

37. Na základe uvedeného preto skutočnosť, že zákon žiadnym spôsobom neupravuje stav do doby, kým je vlastníkom pozemku pridelený náhradný pozemok, resp. budú usporiadané vzťahy k pozemku pod stavbou v konaní o pozemkových úpravách a zároveň žalobca je povinný výkon práva zodpovedajúcemu vecnému bremenu strpieť do okamihu vykonania pozemkových úprav, nemožno chápať tak, že žalobcovi nevzniklo a nepatrí právo na náhradu za vecné bremeno, ktoré zaťažuje jeho nehnuteľnosť. Podľa názoru súdu nie je možné pripustiť výklad, že pokiaľ zákonodarca ich odplatnosť nestanovil, bez ďalšieho im táto náhrada nepatrí. Je pravdou, že § 151n a nasl. Občianskeho zákonníka nestanovuje odplatnosť vecných bremien, a preto môžu byť aj bezodplatné, tak ako dôvodí žalovaný, súd však odplatný charakter zákonných vecných bremien odvodzuje z ústavy a § 128 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Nič to nemení na závere, že zmluvné vecné bremená môžu byť aj bezodplatné. Ak však vznikajú inak ako na základe dohody, resp. bez súhlasu povinného z vecného bremena, musí byť poskytnutá náhrada. Dôsledkom zákona č. 66/2009 Z.z. je nútené obmedzenie vlastníckeho práva, za ktoré podľa úpravy § 128 ods. 2 Občianskeho zákonníka a teda aj čl. 20 ods. 4 Ústavy SR patrí náhrada, pričom je irelevantné, že sa tak stalo priamo zákonom, keď hoci takéto obmedzenie môže nastať len na základe zákona. K nútenému obmedzeniu vlastníckeho práva bez ohľadu na spôsob jeho vzniku (zákonom alebo na základe zákona) došlo a súd je povinný na toto obmedzenie, pokiaľ sa žalobca za dôsledky ním vyvolané domáha náhrady, prihladiť a zabezpečiť ochranu vlastníckeho práva v súlade s čl. 20 ods. 1 Ústavy SR.

38. Nie je možné opomenúť ani skutočnosť, že celé riešenie situácie zveril zákonodarca do rúk práve a výlučne tým, ktorí sú z takéhoto vecného bremena oprávnení. Pokiaľ bolo úmyslom zákonodarcu vyriešiť práve sporné situácie medzi vlastními stavieb a vlastními pozemkov podľa tohto zákona a zároveň ponechať toto riešenie výlučne na vlastníka stavby, je nutné uzavrieť, že počas tohto obdobia musí byť vlastníkom nehnuteľnosti poskytnutá primeraná náhrada do vykonania konečnej úpravy. Na tomto závere nič nemení ani zákonom predpokladaná dočasný týchto vecných bremien. Práve do vykonania pozemkových úprav, ktoré zákon zo strany žalovaného predpokladá, aj keď ich vymedzuje ako dočasné, ale na druhej strane časovo nevymedzuje a nestanovuje konkrétny časový rámec, dokedy môžu trvať, resp. určenie tohto okamihu ponecháva výlučne na vôli žalovaného (a v konečnom dôsledku tak môže existovať aj neurčitý a neobmedzený čas), žalobcovi za toto obmedzenie vlastníckeho práva patrí náhrada, ktorá v žiadnom prípade nie je v kolízii s nárokom, ktorý mu vznikne v rámci konečnej úpravy.

39. Dočasný vecných bremien zriadených zákonom č. 66/2009 Z.z. úzko súvisí aj s povahou ich odplatnosti, teda či náhrada má jednorazový alebo opakujúci sa charakter. Pri spôsobe, akým zákonodarca vymedzil dočasné trvanie týchto vecných bremien, je podľa názoru súdu spravodlivá práve náhrada spočívajúca v opakujúcom sa plnení, ktoré svojím spôsobom s ohľadom len na zákonom predpokladanú aktivitu žalovaného pri riešení užívania pozemku, ho núti (alebo by malo) k usporiadaniu vzťahov s vlastníkom pozemku.

40. Nakoľko výška finančnej náhrady za zriadenie vecného bremena nebola sporná, súd sa touto ďalej bližšie nezaberal a vychádzal zo znaleckých posudkov, ktoré boli obsahom pripojených spisov sp. zn. 42C/184/2015 a sp. zn. 24C/518/2015.

41. Na základe vyššie uvedených právnych úvah a citovaných zákonných ustanovení, s prihliadnutím na rozhodovaciu činnosť súdov, aj v konaniach vedených tunajším súdom pri priznávaní náhrady za obdobie predchádzajúce obdobiu v tomto konaní, súd dospel k záveru, že za zákonom zriadené vecné bremeno na pozemku žalobcu v prospech žalovaného patrí žalobcovi opakujúca sa náhrada v podobe obvyklého nájomného, ktorého výška nebola v konaní sporná, preto vyhovel podanej žalobe a vo výroku I zaviazal žalovaného na zaplatenie náhrady celkovo vo výške 3.678,73 €.

42. Podľa ust. § 517 ods. 1 Občianskeho zákonníka, dlžník, ktorý svoj dlh riadne a včas nesplní, je v omeškaní. Ak ho nesplní ani v dodatočnej primeranej lehote poskytnutej mu veriteľom, má veriteľ právo od zmluvy odstúpiť; ak ide o deliteľné plnenie, môže sa odstúpenie veriteľa za týchto podmienok týkať aj len jednotlivých plnení. Ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis (§ 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka).

43. Podľa ust. § 3 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka platnom od 01.02.2013 výška úrokov z omeškania je o 5 percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky (ďalej len „ECB“) platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu.

44. Podľa § 563 Občianskeho zákonníka, ak čas splnenia nie je dohodnutý, ustanovený právnym predpisom alebo určený v rozhodnutí, je dlžník povinný splniť dlh prvého dňa potom, čo ho o plnenie veriteľ požiadala.

45. V prípadoch vydania finančnej náhrady za vecné bremeno nie je zákonom stanovená lehota na splnenie takejto peňažnej povinnosti a táto nebola ani dohodnutá medzi stranami. Preto súd v súlade s ustanovením § 563 Občianskeho zákonníka za prvý deň omeškania žalovaného so zaplatením sumy 1.765,79 € považuje deň 18.5.2019 (pretože žalovaný sa prvýkrát o nároku žalobcu uplatnenom žalobou dozvedel doručením žaloby dňa 16.5.2019 a 17.5.2019 mal žalovaný povinnosť plniť), nie ako požadoval žalobca. Úroky z omeškania za rozšírenú žalobu súd priznal žalovanému tak ako žiadal, keďže rozšíril uplatnený nárok a to od 28.2.2020 do zaplatenia.

46. Výška úrokov z omeškania 5% ročne bola stanovená v súlade s § 3 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z. od prvého dňa omeškania až do zaplatenia finančnej náhrady žalovaným, ktorý bol vyčíslený v súlade s príslušnými ustanoveniami Občianskeho zákonníka v spojení s nariadením vlády, ktoré súd žalobcovi priznal vo výroku I tohto rozsudku. V prevyšujúcej časti týkajúcej sa úrokov z omeškania súd vo výroku II žalobu zamietol.

47. Základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu teda k 18.5.2019 a k 28.2.2020 bola 0,00 % a úrok z omeškania je o 5 percentuálnych bodov vyšší.

48. Podľa ust. § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

49. Podľa ust. § 262 ods. 1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

50. Podľa ust. § 263 ods. 1 CSP ak bola v konaní úspešná strana zastúpená advokátom, súd uvedie v uznesení o výške náhrady trov konania ako prijímateľa náhrady trov konania advokáta.

51. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol v zmysle vyššie citovaných zákonných ustanovení vo výroku III a to tak, že úspešnému žalobcovi v spore priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % proti žalovanému, aj napriek nepatrnému neúspechu žalobcu, čo do úrokov z omeškania. Súd zároveň nevidel priestor pre aplikáciu ust. § 257 CSP. O výške náhrady trov konania bude rozhodnuté po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia v dvoch vyhotoveniach na Okresný súd Košice II.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 127 ods. 1 CSP) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

a/ neboli splnené procesné podmienky,

b/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,

c/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,

d/ konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
e/ súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
f/ súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
g/ zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
h/ rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania. Odvolanie musí byť podpísané a predložené v 2 rovnopisoch.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok).